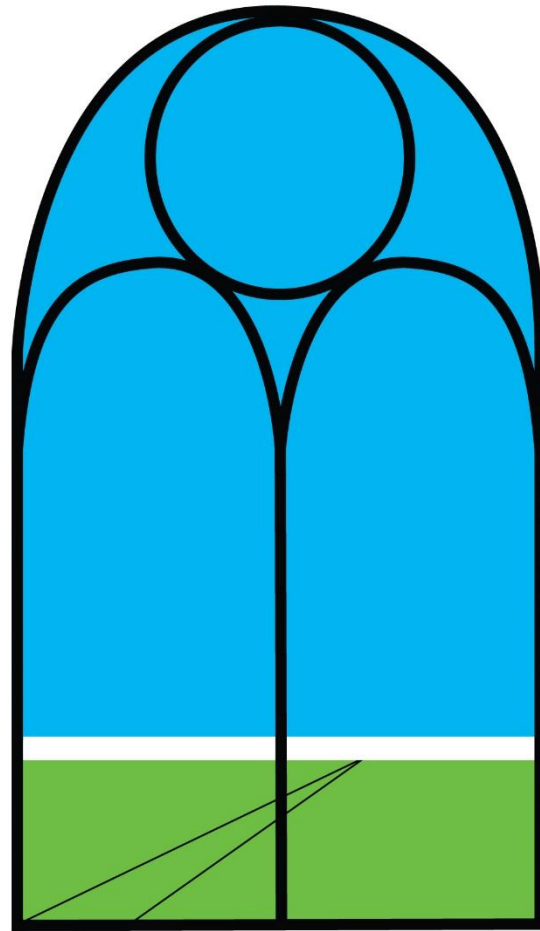

Stichting Kerkenland

Jaarverslag 2019

KERKENLAND

STICHTING

Stichting Kerkenland, jaarverslag 2019

1. Gegevens

Stichting Kerkenland

Tugelaweg 47C

1092 VH Amsterdam

info@stichtingkerkenland.nl

www.stichtingkerkenland.nl

KvK nummer: 55839177

Fiscaal nummer: 851880034

Fiscale status: Culturele ANBI

2. Bestuur

MSc. L.G.J. (Lodewijk) Wesselink, - voorzitter

ir. W.J.A. (Nanette) de Jong - secretaris

mr. R.J. (Rein) Philips - lid

3. Belonings- en financieel beleid

Bestuursleden van de stichting ontvangen geen beloning.

Geld onder beheer van Stichting Kerkenland wordt aangehouden op een spaarrekening bij ABN Amro bank. Stichting Kerkenland besteedt geld uitsluitend ter ondersteuning en/of realisatie van projecten die direct verband houden met de doelstelling van de stichting zoals hieronder omschreven. Deze projecten kunnen geïnitieerd en uitgevoerd worden door de stichting zelf of door een derde partij.

4. Doelstelling, beleid en werkzaamheden

Stichting Kerkenland heeft als statutair doel de bevordering van:

- a) het vergaren, ontwikkelen en verspreiden van kennis
- b) onderhoud
- c) herbestemming

van bedreigde kerken, synagogen en andere waardige religieuze gebouwen. Het actuele beleid is voornamelijk gericht op onderdeel a) *het vergaren, ontwikkelen en verspreiden van kennis van bedreigde kerken, synagogen en andere waardige religieuze gebouwen*. Hiermee beogen wij in algemene zin een bijdrage te leveren aan ook de onderdelen b) en c).

De belangrijkste en meest concrete bijdrage die wij hebben kunnen leveren, is de cofinanciering van een nieuw op te zetten digitaal kerkenbestand met bijbehorende 'kerkenkaart', met daarin een schat aan informatie over duizenden kerken in het

Nederlandse kerkenlandschap. Dit project is uitgevoerd in samenwerking met het Historisch Documentatie Centrum van de Vrije Universiteit Amsterdam in de periode 2012 - 2018, als onderdeel van een promotie onderzoek naar de geschiedenis van de Nederlandse kerkbouw in de periode 1800-1970. Dit onderzoek -en daarmee ook het opstellen van de database- is uitgevoerd door Dr. Herman Wesselink.

De kerken database is gelanceerd in 2018. Deze is online publiek toegankelijk, via onze website www.stichtingkerkenland.nl kunt u deze bekijken. Nu deze eenmaal is gelanceerd, dient de database op voortgaande basis bijgewerkt en ook uitgebreid te worden. Stichting Kerkenland zet zich hier blijvend voor in.

2019 was voor onze stichting het eerste jaar na de lancering van de hierboven genoemde database, en daarmee een transitiejaar. Waar wij tot 2018 grotendeels samenwerkten met de Vrije Universiteit Amsterdam, is de focus na afronding van het onderzoek en lancering van de database verschoven naar samenwerking met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), waarmee wij ook tijdens de periode 2012-2018 al regelmatig contact en overleg hadden. In 2019 hebben wij twee mooie projecten voor de RCE mogen doen, nauw verwant aan de kerken database. Hiernaast hebben wij in 2019 ook een project uitgevoerd voor de gemeente Nieuwkoop.

Ten slotte proberen wij door middel van deelname aan lezingen en symposia aandacht te genereren voor de database, de kerkenkaart en in bredere zin het belang van kerkbehoud te benadrukken.

5. Projecten

5.1 In 2019 uitgevoerde projecten

Onderhoud en aanvulling van de kerken database vergt reguliere en voortgaande aandacht. Situaties omtrent kerkgebouwen kunnen veranderen, of er kan nieuwe informatie beschikbaar komen. Als dat gebeurt dan dienen de gegevens over de betreffende kerk in de database te worden bijgewerkt. Aldus is het zaak voortdurend op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen in het Nederlandse kerkenlandschap. Tevens is het zo dat de basis van de database is gevormd met kerken die zijn gebouwd in de periode 1800 – 1970. Ten behoeve van een compleet beeld van alle kerken in Nederland, dienen ook de kerken van voor 1800 en na 1970 in de database te worden opgenomen. Aldus is onderhoud en aanvulling van de kerken database een project op zich, dat Dr. Herman Wesselink voor en namens ons uitvoert.

Verder hebben wij zoals hierboven genoemd in 2019 twee projecten voor de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed mogen uitvoeren. Het eerste project bestond uit het aanvullen en verbeteren van het bestand van kerken en gebedshuizen van de RCE, alsmede integratie van gegevens uit onze kerken database in het bestand van de RCE. Het tweede project bestond uit deelname aan het Programma Toekomst Religieus Erfgoed van de RCE. Dit programma is een initiatief van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, waar de RCE onder valt. Het is erop gericht een duurzaam toekomstperspectief te ontwikkelen voor het Nederlandse religieus erfgoed, onder andere door het formuleren van zogenaamde

kerkenvisies, welke op gemeentelijk niveau worden geformuleerd, en door lokale overheden gebruikt worden om tot passend beleid te komen voor behoud en herbesteding van kerkgebouwen. Binnen de context van dit Programma Toekomst Religieus Erfgoed, heeft Dr. Herman Wesselink namens ons zitting mogen nemen in een adviescommissie betreffende een onderzoek naar kerken uit de periode na 1965. Tevens hebben wij meegewerkt aan een begrippenkader en verantwoording van het dataonderzoek kerken van de RCE.

Een kerkvisie zoals hierboven genoemd is het afgelopen jaar onder andere door de gemeente Nieuwkoop opgesteld. Medio 2019 hebben wij ook hieraan een bijdrage mogen leveren door middel van een waardering van 20 kerken binnen deze gemeente.

Tevens hebben wij ook in 2019 weer door initiatie van en/of deelname aan twee lezingen, een interview en twee stadswandelingen in Amsterdam een bijdrage geleverd aan het bewustzijn van het belang van kerkbehoud en in algemene zin ons gebouwde culturele erfgoed.

Ten slotte hebben we in Oktober 2019 de Stichting Kerkenland Instagram account gelanceerd. Op dit platform plaatsen we regelmatig foto's en achtergrond informatie over Nederlandse kerken. Dit is voor de volgers een leuke en speelse manier om meer te weten te komen over het Nederlandse kerkenland. Wij hopen en denken dat dit een positieve bijdrage levert aan de algemene waardering van de kerkgebouwen. Met 121 volgers hebben we nog geen wijdverspreide dekking, maar het aantal volgers groeit gestaag, en wij zijn ervan overtuigd dat de inhoud bijdraagt aan ons doel: kerkbehoud.

5.2 Huidige en geplande projecten

Door de Covid-19 crisis is recent het aantal kerkgangers nog verder teruggelopen. Vooral oudere mensen zijn nog steeds terughoudend om terug te keren naar de dienst. Dit doet het draagvlak van de kerkgebouwen geen goed, terwijl dat draagvlak juist al enkele decennia gestaag aan het afnemen was. Daardoor is het belangrijker dan ooit om de cultuurhistorische waarde van de kerkgebouwen te benadrukken, en de mogelijkheden voor herbesteding in overweging te nemen. Op ons bescheiden niveau zal Stichting Kerkenland hier ook in 2020 een bijdrage aan blijven leveren.

Ten eerste is er onze database en online kerkenkaart. Zoals eerder beschreven is dit een 'live' project, dat wij op voortgaande basis zullen blijven dragen. Verder gaan wij ook door met het ondersteunen en verspreiden van het gedachtegoed kerkbehoud, door middel van de Stichting Kerkenland Instagram account, en initiatie en/of deelname aan lezingen en symposia.

Ten slotte kunnen wij op moment van schrijven melden dat de inspirator van Stichting Kerkenland en tot op heden onze meest prominente vertegenwoordiger Dr. Herman Wesselink per 1 September 2020 tijdelijk in dienst getreden is van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Onze banden met de RCE waren al kort, zie bijvoorbeeld de vorig jaar uitgevoerde projecten. Dr. Herman Wesselink voerde deze projecten namens ons uit. Per 1 September is deze werkverhouding dus gewijzigd, in ieder geval tot voorjaar 2021. Hiermee is Herman's kennis en expertise voor de RCE nog meer gewaarborgd. Parallel hieraan blijft

onze Stichting -en Herman met ons- zich inzetten voor het behoud van het Nederlandse kerkenland, op de manieren zoals hierboven omschreven.

Financieel verslag boekjaar (1 januari t/m 31 December)

Inkomsten en kosten verslagperiode

<u>INKOMSTEN</u>	2019	2018
Donaties / fondswerving	€ 12.500,00	€ 12.500,00
Lezingen / seminars etc	€ -	€ 175,00
Projecten voor provincies/gemeenten/overheden	€ 22.943,51	€ 2.000,00
Rente spaarrekening	€ -	€ -
	<hr/>	<hr/>
	€ 35.443,51	€ 14.675,00
<u>KOSTEN</u>		
Bijdrage/kosten VU-HDC projecten	€ -	€ 1.861,25
Kosten voor uitvoering projecten / lezingen / seminars	€ 12.220,00	€ 1.957,50
Representatie (website, visitekaartjes etc.)	€ 130,68	€ 104,52
Notaris kosten schenkingsakten	€ -	€ -
Bestuur onkosten	€ 192,50	€ 74,00
Bank & KvK kosten	€ 115,50	€ 108,00
Registratie anbi.nl	€ 34,99	€ 34,99
	<hr/>	<hr/>
	€ 12.693,67	€ 4.140,26
	<hr/>	<hr/>
FINANCIEEL RESULTAAT ¹	€ 22.749,84	€ 10.534,74

¹ Het positief financieel resultaat is deels een gevolg van de onderhandse lening die in vaste tranches van €12.500 per jaar gedoneerd wordt en aldus niet meer als verplichting op de balans verschijnt. Deze lening is in de periode 2015-2017 al door Stichting Kerkenland ontvangen, en aangewend ter co-financiering van het VU-HDC project. Aldus is dat deel van het positief financieel resultaat geen positieve kasstroom.

Balans

	ultimo 2019	ultimo 2018
<u>ACTIVA</u>		
Rekening courant 57.30.35.628	€ 6.932,39	€ 56,06
Spaarrekening 58.70.37.954	€ 3.569,49	€ 195,98
	<hr/>	<hr/>
	€ 10.501,88	€ 252,04
<u>PASSIVA</u>		
Schuld:		
Onderhandse lening	€ 60.500,00	€ 73.000,00
Eigen vermogen:		
Eigen vermogen ²	€ -49.998,12	€ -72.747,96
	<hr/>	<hr/>
	€ 10.501,88	€ 252,04

² Het negatief eigen vermogen is volledig gedekt door de onderhandse lening. Deze lening wordt in vaste tranches van €12.500 per jaar op termijn geheel omgezet in donatie.

Begroting 2020 - 2021**2020   2021****INKOMSTEN**

Donaties cultuurfondsen	€	-	€	-
Overige donaties / fondswerving	€	13.000	€	13.000
Lezingen / seminars	€	300	€	300
Opbrengsten projecten	€	1.000	€	2.000
Totaal inkomsten	€	14.300	€	15.300

UITGAVEN

Onderhoud database kerkgebouwen	€	7.000	€	5.000
Website update	€	1.000	€	-
Uitvoering projecten overheden (provincie, gemeente, rijk)	€	750	€	1.500
Overhead	€	200	€	200
Kosten PR / website hosting etc.	€	150	€	150
Totaal uitgaven	€	9.100	€	6.850

Begroting resultaat periode 2020-2021³   €   13.650

³ Het positief begroting resultaat is voornamelijk een gevolg van de onderhandse lening die in vaste tranches van €12.500 per jaar gedoneerd wordt en aldus niet meer als verplichting op de balans verschijnt. Deze lening is in de periode 2015-2017 al door Stichting Kerkenland ontvangen, en aangewend ter co-financiering van de VU-HDC projecten. Aldus is dit positief resultaat niet een kasstroom overschot.